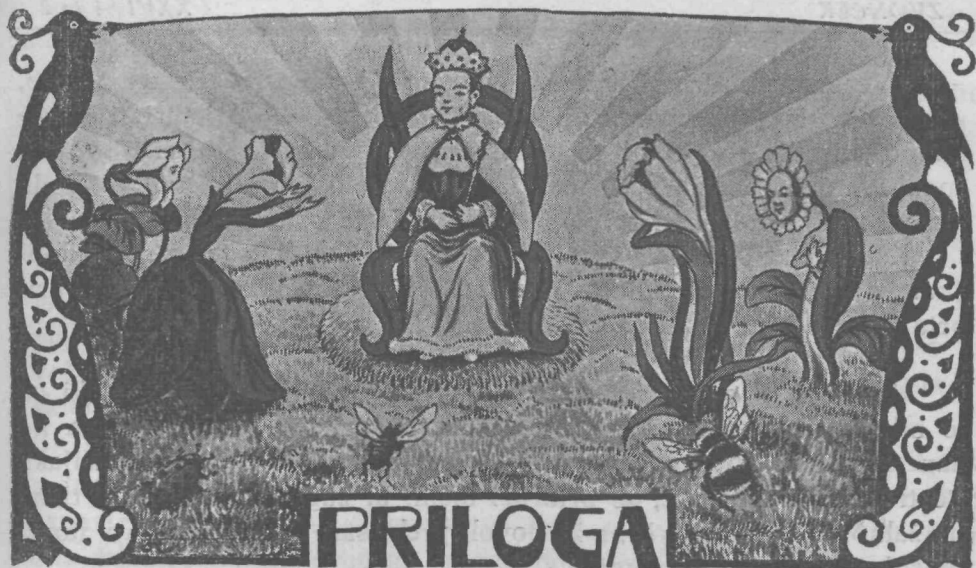

SILV. KOŠUTNIK:

Najbolje doma.

Pred prijazno hišico ob koncu vasi je poleg velikih duri visela nova in prostorna ptičnica. V njej je veselo in zadovoljno od klina do klina skakljalo dobro rejeni žolti kanarček. Bil je lahko zadovoljen in dobre volje, ker je imel piče dovolj. Njegova mlada gospodinja ga je preskrbovala z vsem, o čemer je vedela, da mu najbolje prija. Še celo priljubljenega sladkorčka mu je zatikala v ptičnico in v kotu je imel lepo stekleno koritce z vsak dan svežo vodo, kjer je lahko pil in se še rajši kopal.

Pa prileti na ptičnico mlad, komaj goden, a že dovolj drzen ptiček ciganček, rjavopegasti vrabec. Ko si nekoliko ogleda rumenega tovariša, začne: »Ubožec, kako moreš prebiti dan na dan v tej tesni kolibici? Jaz bi od dolgega časa umrl že prvi teden!«

»Česa mi pa manjka?« se zagovarja kanarček. »Jesti imam dovolj, piti tudi — širnemu svetu pa nisem vajen.«

»Vse eno,« trdi vrabec, »poglej lepi moj svet! Skakljam in letam lahko od drevesa do drevesa, s strehe na streho in zopet na tla; lahko sem danes tukaj, jutri zopet tam, povrhu pa imam še raznolike hrane, kakršne in kolikor je hočem. Ali si že kdaj okusil mehko in sočnato gosenico?«

»Verjamem ti,« ga zavrne kanarček, »da se lahko veseliš zlate svobode, ki je nekoliko poznam tudi jaz. Gospodinja me namreč večkrat izpusti v sobi, in takrat tudi jaz lahko poletavam z ene hišne oprave na drugo. Kaj in kakšna je gosenica, pa še res ne vem.«

»Ne zameri, dragi bratec,« ugovarja vrabec in stresa glavico, »ampak po svojem govorjenju si pravi tepček! Sobo primerjati s svobodno naravo — oprosti, to je že več kot budalost. Ker si v svojem spoznavanju sveta že več kakor omejen, smiliš se mi tembolj. Toda pokaži mi, kje te pusti tvoja gospodinja iz te ozke kolibice?«

Kanarček poskoči k vratcem, rekoč: »Tukaj-le!« ter buti s klunčkom ob nje. A glej čudo! Vrata so bila danes naključno samo pritrta in se odpro.

In če je bil kanarček presenečen, je bil vrabček še bolj.

»Tovariš — sreča ti je milal« začivka vrabčič na ves glas, ki ga je bil zmožen ter norčavo poletuje okrog ptičnice. »Ven — ven na dan — neumni ujetnik! Svet ti je odprt na stežaj. Čemu premišljaš? Če ti manjka izkušnje, se pridruži meni, in zagotavljam te, da ti ne bo žal. Mlad sem sicer še, a že dovolj prebrisan, da te uvedem v nove, tebi dozdej neznane razmere.«

Kanarček sluša svojega tovariša in v prihodnjem trenutku sta že sedela na robu hišnega žleba. —

Oproščenemu ptičku je jelo svobodno življenje takoj ugajati. Saj pa je bil njegov spremljevalec res neumoren in skrben prijatelj. Kaj kmalu mu je na bližnjem drevesu iztaknil rejeno gosenco, ki je kanarčku šla imenitno v slast. Razne golazni sta imela toliko na izbiro, da se je je kanarček kmalu preobjedel. Na svojo skrbno gospodinjo se niti spomnil ni več.

Kmalu pa mu je živahno poletavanje in skakljanje jelo presedati, ker mu ni bil vaje. Utrujenega se je čutil do skrajnosti in primanjkovalo mu je tudi sape. Poletel je na visoko vejo, da se nekoliko odpočije. Njegov tovariš ni bil z njim prav nič zadovoljen in se je oddaljil, rekoč, da se zopet vrne čez nekaj časa. Skočil je na tla, a že v prihodnjem trenutku se je kanarčku nudil strahovit prizor, tako strahovit, da se mu je perje naježilo po vsem telesu in se je moral krčevito oprijeti veje, ker bi bil sicer omahnil na tla. Po oddihu je urno smuknil med gosto vejevje. In kaj je videl? — Na nesrečnega vrabca se je bil namreč pognal velik, rjavopegast in z ostrim kljunom ter ostrimi kremplji obdarjen ptič, ki je nesrečneža zgrabil in mu s svojim nevarnim orožjem prebil glavo. Mrtvega je odnesel v daljavo, in prestrašeni opazovalec je takoj uganil, da ga bo kje na varnem raztrgal in požrl ali pa ga razkosal in dal svojim mladičem.

Prostrani svet kanarčku mahoma ni nič več ugajal in nehote se je spomnil svoje dobre gospodinje in svoje varne hišice. Čez nekaj časa si je šele upal varno polukati izmed vejevja, da bi dognal, kje je bil prej doma in kod bi se vrnil v domače zavetje. Toda ogledaval se je zaman. V svoji brezskrbnosti se je bil popolnoma zanesel na držnega prijatelja in z brezbržnim poletavanjem je bil zašel v neznano tujino.

A da so se ga poleg velikega strahu lotile tudi velike skrbi, to še ni bilo vse. Za kazen, da je kot nevajenec tako lahkomišno sfrfotal v svet, je moral doživeti še dva najstrašnejša dogodka.

Bilo je že skoraj proti večeru. Med tem, ko bi se bil doma mirno lahko pripravil za spanje, ga je danes jelo skrbeti, kje in kako bo prenočil. Začel je izbirati veje in pri tem opravku je naključno našel na gnezdo s tremi mladiči. Starca se še nista bila vrnila. Pri pogledu na male tovariše si je vendar nekoliko oddahnil, ker se ni več čutil tako osamelega. Poletel je v gosto listje v bližini gnezda in sklenil, da si ta prostor izbere za nocojšnje prenočišče.

Toda kruto se je varal. Ko je od utrujenosti nekoliko zatisnil oči, ga nenadno predrami obupen krik iz gnezda. Kanarček se ozre in kaj zapazi? Poleg gnezda je čepela siva žival, stara mačka, ki je bila izsledila mladiče ter jih drugega za drugim požrla. Kanarčka ni zapazila, ker se je po svoji barvi prav malo ločil od bledezelenkastega listja. Domov prišedša starca sta našla gnezdo prazno in sta žalostna poletavala okrog njega ter zaman klicala svoje malčke. Naposled sta kriče odletela, kakor bi jih šla iskat kam drugam.

Naš žolti znanček je bil od tega prizora tako preplašen, da se ga je jel lotevati obup. Kdo ve, kakšne smrtne nevarnosti še preže nanj! Rad bi se bil hudoval nad drznim zvodnikom, ki ga je bil zvabil z doma, a naposled ga je vse eno moral zaradi njegovega žalostnega konca še celo pomilovati.

Da ne bo na prosti veji prenočevanje zanj varno, mu je bilo jasno. Toda kam? Plaho je poletel na bližnje drevo in tukaj mu je bila sreča mila. Že na prvi pogled je v deblu stare jablane zapazil ozko razpoklino, ozko sicer, a vendar toliko široko, da se je lahko splazil skozi njo in prišel v duplinico. Čeprav pa se je že mračilo in je kmalu nastala noč, vendar dolgo ni mogel zaspati. Doživljaji današnjega dne so ga bili toliko razburili, da ga spanec ni hotel objeti.

Komaj pa je nekoliko zadremal, že ga neljubo prebudi prhutanje pred špranjo, kjer se prikaže debela, ostrokljunasta glava z velikimi in žarečimi očmi. Da je to skrajno krvoločna ujedna sova, kanarček seveda ni vedel; a da je nočna prikazen opasna njegovemu življenju, mu je bilo takoj jasno. Trepetaje se je stisnil v zadnji kotiček, in duplinica mu je bila prava rešiteljica. Sova se je močno trudila doseči ptička, a ker je imela predebelo glavo, je bil ves njen trud zaman. Naposled je morala odleteti in si poiskati druge žive hrane.

Umljivo je, da kanarček vso noč ni zatisnil očesa. Šele drugi dan, ko je bilo solnce že visoko na nebu in so drugi ptički že veselo poletavali po drevju ter drobili vsak svojo pesemco, se je upal sirotek na plano. Pohitel je naglo na bližnjo streho, ker se je v bližini hiš

čutil najbolj varnega. In to je bila sreča zanj. Zapazili so ga namreč otroci, in ker se je bila po vasi že razširila novica, kdo je bil včeraj pobegnil, so šli novico brž naznaniti kanarčkovi gospodinji. Kmalu je prihitela s ptičnico, jo odprto postavila na zvišen prostor, in ko je kanarček zapazil svojo varno kolibico s svežim zajtrkom, ni mnogo premišljal, kaj mu je storiti. Gospodinja je pazno zaprla vrata in vesela pohitela s potepenčkom domov.

Kanarčku ni nikdar več prišlo na um, da bi odšel po sicer toliko vabljevem, a zanj toliko nevarnem svetu.

Sveti Miklavž.

*Sveti Miklavž, ta sveti mož
z važnim korakom. skoz vas se sprehaja.
S palico v roki, na hrbtu koš,
vaškim otrokom darove razdaja.*

*Temu konjička in sladkih rozin,
onemu jabolk, medene potice;
tretjim spet knjižice lepe v spomin,
fovčke, piščalke in šmarne petice.*

*Sveti Miklavž, ti sveti mož,
kaj pa prinesel za dar si nama?
Leskovko tenko? — O, skrij jo v koš,
saj bova pridna, kot hoče mama!*

*Sveti Miklavž je šibo skrnil,
mama se tiho je v pest zasmejala.
Komaj pa vsak je darove dobil,
že za prvenstvo sta spet se zlasala ...*

Janko Samec.

